

Вступ. Книжка в житті людини. Письменник — особливо обдарована людина, його праця над художнім твором. Розповідь про те, як «робиться книга». Сучасний читач і його роль у новому «житті» твору

Мета: розкрити роль книги в житті людини; спонукати учнів до читання художньої літератури, прилучати їх до фундаментальних цінностей культури; сприяти всебічному розвитку, духовно-му збагаченню, активному ставленню й самореалізації особистості _____

Очікувані результати: учні знають про рукописні книги часів Київської Русі, про автора «Повісті временних літ» Нестора Літописця; усвідомлюють роль книжки в житті людини, роль читача в «житті» художнього тексту; розуміють складність й особливість процесу творчості, місце в ньому уяви й фантазії митця; розрізняють ставлення до дійсності звичайної людини й письменника; знають, де можна «зустрітися» з літературою; уміють аргументувати індивідуальні читацькі інтереси.

Теорія літератури: художня література, письменник, пізнавальне, виховне та естетичне значення літератури.

Обладнання: книжкова виставка, матеріали про Київську Русь (карта, ілюстрації, портрети князів та ін.), підручник _____

Тип уроку: комбінований.

■ I. Мотивація навчальної діяльності школярів. Оголошення теми й мети уроку

Вступне слово вчителя.

Ласкаво просимо у світ великої Літератури! Нашому кораблю підкоряться океани української прози, поетичні острови та ріки драматичних дійств. Щоб не заблукати в книжкових морях, за штурмана візьмемо наш підручник і бажання стати розумнішими, добрішими, справедливішими. Тож уперед, книголюби!

■ II. Актуалізація опорних знань учнів

1. Розгадування кросворда.

2. Евристична бесіда.

— Що дає людині книжка?

— Як ви уявляєте працю письменників, як вони пишуть твори?

— Які найдавніші книги ви знаєте? Хто їх писав?

— Пригадайте, що ви знаєте з історії про Київську Русь.

— Назвіть імена відомих князів.

— Які художні твори про цей період ви читали?

— Хто такий Нестор Літописець?

3. Презентація книжок, прочитаних улітку, читацьких щоденників.

4. Визначення найактивнішого читача.

III. Сприйняття й засвоєння навчального матеріалу

1. Проблемне питання.

— Що ви знаєте з уроків літератури, історії про Ярослава Мудрого? Які твори читали про нього? (Літописна оповідь, вірш О. Олеся «Ярослав Мудрий».)

2. Робота з підручником.

Опрацювання статей із теми, бесіда за питаннями, виконання завдань (на вибір).

3. «Хвилинка мудрості».

Прочитайте прислів'я, прокоментуйте одне з них, яке найбільше сподобалося.

Свій розум май і людей питай. Шануй учителя, як родителя. За одного вченого десять невчених дають. Треба розумом надточити, де сила не візьме. Наука в ліс не веде, а з лісу виводить. Книга вчить, як на світі жити. Вчення в щасті украшає, а в нещасті утішає. Мудрий ніхто не вродився, а навчився. Не кажи — не вмію, а кажи — навчусь! Чого навчився, того за плечима не носить. Учись змолоду — пригодиться на старість.

IV. Закріплення знань, умінь і навичок

1. Творча робота.

1) Складіть акроріврш, асоціативний куц, сенкан на слова, що відображають поняття, які вивчалися.

Книга

Розумна, цікава.

Виховує, розвиває, навчає.

Дає змогу пізнати життя.

Мудрість.

2) Складіть за ключовим словом «книга» невеликий усний твір.

ЗРАЗОК ТВОРУ

Книга в житті людини має велике значення. Вона вчить розуму, мудрості, розважає, захоплює, підтримує. Перше життя книзі дає письменник, а друге — читач, який проживає разом із героями їхнє життя, радіє та співчуває, порівнює зі своїм життям, учиться добра й справедливості.

2. Гра «Шифрувальник».

V. Домашнє завдання

Читати й переказувати статті підручника, відповідати на запитання. Підібрати прислів'я та приказки про книжку.

Завдання підвищеної складності: підготувати повідомлення та презентацію про обряди та календарно-обрядові пісні різних видів.

VI. Підбиття підсумків уроку

Інтерактивна вправа «Мікрофон».

— Книга, освіта для мене...

Зміст

Вступ	1
Урок № 1	Вступ. Книжка в житті людини. Письменник — особливо обдарована людина, його праця над художнім твором. Розповідь про те, як «робиться книга». Сучасний читач і його роль у новому «житті» твору.	2
Урок № 2	Календарно-обрядові пісні. Роль і місце пісні в житті українців. Головні календарні обряди. Народна обрядова пісня, її різновиди.	4
Урок № 3	Календарно-обрядові пісні літнього циклу. «У ржі на межі», «Ой біжить, біжить мала дівчина», «Проведу я русалочки до бору» (русальні); «Заплету віночок», «Ой вінку мій, вінку», «Купайло, Купайло!» (купальські); «Маяло житечко, маяло», «Там у полі криниченька» (жниварські)	6
Урок № 4	Виразне читання напам'ять календарно-обрядових пісень літнього циклу.	8
Урок № 5	Календарно-обрядові пісні зимового циклу.	10
Урок № 6	Виразне читання напам'ять календарно-обрядових пісень зимового циклу.	12
Урок № 7	Календарно-обрядові пісні весняного циклу.	14
Урок № 8	Народні колискові пісні «Ой ти, коте, коточок», «Ой ну, люлі, дитя спать»	16
Урок № 9	Пісні літературного походження. «Ще не вмерла України...» П. Чубинського, М. Вербицького — національний гімн нашої держави.	18
Урок № 10	Виразне читання напам'ять гімну «Ще не вмерла України...»	20
Урок № 11	Легенда про дівчину-Україну, яку Господь обдарував піснею, та її зв'язок із «Молитвою» О. Кониського — духовним гімном України	22
Урок № 12	«Ой, у лузі червона калина похилилася» С. Чарнецького й Г. Труха — пісня, що стала народною.	24
Урок № 13	«Як тебе не любити, Києве мій» Д. Луценка — популярна пісня про столицю України. Патріотичні мотиви, героїчний пафос пісень літературного походження.	26
Урок № 14	<i>Контрольна робота № 1.</i> «Вступ. Календарно-обрядові, колискові пісні та стрілецькі пісні, пісні літературного походження»	28
Урок № 15	Микола Вороний. «Євшан-зілля»	30
Урок № 16	М. Вороний. Поема «Євшан-зілля», її головна думка, образи та художні особливості	32
Урок № 17	Т. Шевченко. «Думка» («Тече вода в синє море...»)	34
Урок № 18	Виразне читання вірша Т. Шевченка напам'ять	36
Урок № 19	Т. Шевченко. Поема «Іван Підкова»	38
Урок № 20	Леся Українка. «Мрії», «Як дитиною, бувало...»	40
Урок № 21	Виразне читання віршів Лесі Українки напам'ять	42
Урок № 22	Леся Українка. «Тиша морська», «Співець»	44
Урок № 23	Література рідного краю	46
Урок № 24	<i>Позакласне читання.</i> В. Близнець. «Женя і Синько»	48
Урок № 25	<i>Контрольна робота № 2.</i> «Творчість М. Вороного, Т. Шевченка, Лесі Українки»	50
Урок № 26	Володимир Винниченко. «Федько-халамидник»	52
Урок № 27	Володимир Винниченко. «Федько-халамидник». Головні і другорядні герої. Аналіз учинків дійових осіб	54
Урок № 28	В. Винниченко. «Федько-халамидник». Головні герої як особистість	56
Урок № 29	С. Чернілевський. «Теплота родинного інтиму», «Забула внучка в баби черевички»	58
Урок № 30	І. Жиленко. «Жар-птиця», «Підкова», «Гном у буфеті»	60
Урок № 31	<i>Розвиток зв'язного мовлення.</i> Твір-опис тварини, предмета за мотивами чарівного світу української поезії.	62

фрок № 32	Оксана Іваненко. «Друкар книжок небачених»	64
фрок № 33	Оксана Іваненко. «Друкар книжок небачених»	66
фрок № 34	Оксана Іваненко. «Друкар книжок небачених». Трагічна доля Івана Федорова, якому судилася посмертна слава	68
фрок № 35	Контрольна робота № 3. «Творчість В. Винниченка, С. Чернілевського, І. Жиленко, О. Іваненко»	70
фрок № 36	Е. Андіївська — українська письменниця й художниця, що живе в Німеччині. Її казки-притчі	72
Урок № 37	Е. Андіївська. «Казка про яян»	74
Урок № 38	Е. Андіївська. «Говорюща риба»	76
Урок № 39	В. Нестайко. «Тореадори з Васюківки»	78
Урок № 40	В. Нестайко. «Тореадори з Васюківки»	80
Урок № 41	В. Нестайко. «Тореадори з Васюківки»	82
Урок № 42	В. Нестайко. «Тореадори з Васюківки»	84
Урок № 43	В. Нестайко «Тореадори з Васюківки». Поведінка героїв твору, їх вчинки	86
Урок № 44	Позакласне читання. І. Калинець. «Хлопчик-фігурка, який задоволений собою»	88
Урок № 45	Література рідного краю	90
Урок № 46	Контрольна робота № 4. «Творчість Е. Андіївської, В. Нестайка»	92
Урок № 47	Я. Стельмах. «Митькозавр із Юрківки, або Химера лісового озера»	94
Урок № 48	Я. Стельмах. «Митькозавр із Юрківки, або Химера лісового озера»	96
Урок № 49	Я. Стельмах. «Митькозавр із Юрківки, або Химера лісового озера»	98
Урок № 50	Я. Стельмах. «Митькозавр із Юрківки, або Химера лісового озера»	100
Урок № 51	Позакласне читання. Я. Стельмах «Найкращий намет»	102
Урок № 52	Леся Воронина. Повість «Таємне Товариство боягузів, або засіб від переляку № 9»	104
Урок № 53	Леся Воронина. Повість про виховання гідності та мужності «Таємне Товариство боягузів, або засіб від переляку № 9»	106
Урок № 54	Леся Воронина. Повість «Таємне Товариство боягузів, або засіб від переляку № 9». Характеристика образу головного героя Климка Джури	108
Урок № 55	Леся Воронина. Повість «Таємне Товариство боягузів, або засіб від переляку № 9». Стосунки між різними поколіннями в родині	110
Урок № 56	Література рідного краю	112
Урок № 57	Позакласне читання. Народна легенда «Шандровський соляний колодязь»	114
Урок № 58	Контрольна робота № 5. «Творчість Я. Стельмаха, Лесі Ворониної»	116
Урок № 59	Велика роль гумору в житті українців. Леонід Глібов. Байка «Щука»	118
Урок № 60	Виразне читання напам'ять байки Л. Глібова «Щука»	120
Урок № 61	Леонід Глібов. Байки «Муха і Бджола», «Жаба і Віл»	122
Урок № 62	С. Руданський. Співомовки «Добре торгувалось», «Гуменний»	124
Урок № 63	С. Руданський. Співомовки «Запорожці у короля», «Свиня свинею»	126
Урок № 64	П. Глазовий. «Еволюція», «Найважча роль»	128
Урок № 65	П. Глазовий. «Заморські гості», «Похвала»	130
Урок № 66	Український гумор. Захист творчого проекту	132
Урок № 67	Література рідного краю	134
Урок № 68	Контрольна робота № 6. «Творчість Л. Глібова, С. Руданського, П. Глазового»	136
Урок № 69	Повторення та узагальнення вивченого в шостому класі	138
Урок № 70	Повторення та систематизація знань з теорії української літератури	140